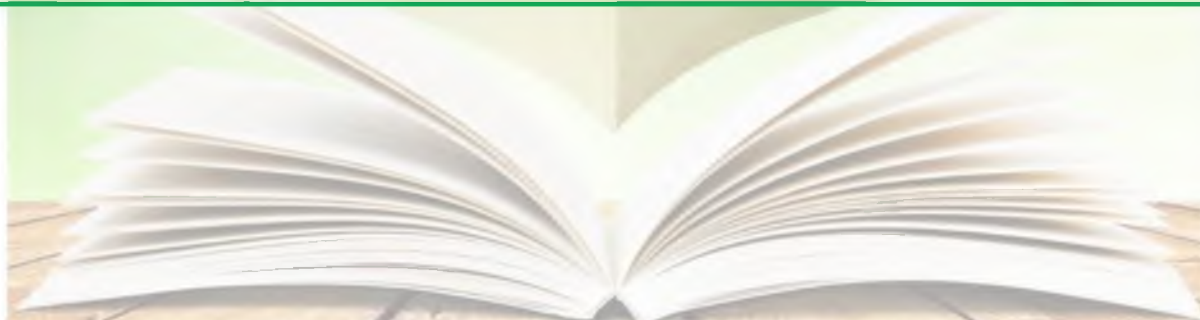

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
учасників міжнародної науково-
практичної конференції
«ЛІСОВА ТИПОЛОГІЯ ЯК ОСНОВА
НАБЛИЖЕНОГО ДО ПРИРОДИ
ЛІСІВНИЦТВА»

присвячена 150-річчю з дня народження
проф. Є.В. Алексєєва
та заснування кафедри лісівництва
Навчально-наукового інституту лісового і
садово-паркового господарства

Київ, 9-12 жовтня 2019 року

**ІСТОРІЯ ДОСЛІДЖЕНЬ ЖУРАВЛИНИ ВЕЛИКОПЛІДНОЇ
(*Vaccinium macrocarpon* Ait.) ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ
ВИРОЩУВАННЯ В УКРАЇНІ**

*В. К. Коновальчук, кандидат сільськогосподарських наук
Національний університет біоресурсів і природокористування
України*

Ключові слова: журавлина, вироблені торфовища, рекультивация, плантація.

Вперше в світі дослідження та вирощування журавлини великоплідної (*Vaccinium macrocarpon* Ait.) розпочалися в США більше 200 років назад. В Європі, і зокрема в Україні, історія культури журавлини великоплідної починається з кінця минулого століття. Значний вклад в дослідження журавлини в країнах Європи внесли науковці Інституту лісу та Центрального ботанічного саду АН республіки Білорусь, Інституту ботаніки АН Литви, Костромської лісової дослідної станції Росії, Національного ботанічного саду (м. Саласпілс) Латвії, Тартуського університету Естонії, Інституту садівництва з Польщі, НУБіП (раніше УСГА, НАУ) України та ін.

На території Полісся в природних умовах верхових і перехідних боліт росте журавлина болотна (*Oxycoccus palustris* Pers.). Нині особливий інтерес викликає журавлина великоплідна, яка має в десятки разів більшу врожайність порівняно з журавлиною болотною, а плоди цих рослин мають схожі цілющі лікувально-профілактичні властивості та користуються підвищеним попитом на внутрішньому і зовнішньому ринках. Ягоди журавлини містять значну кількість вітамінів, органічних кислот, мікроелементів, пектинів та інших корисних органічних речовин. З ягід журавлини виготовляють соки, джеми, морси, киселі та інші види продукції.

Перші насадження журавлини великоплідної на території України створені за ініціативи Д. А. Телішевського в 70-х роках минулого століття на території Камінь-Каширського лісгоспу Волинської області. Однак, через деякий період часу практичні спроби освоїти культуру журавлини на підприємствах лісового господарства припинилися.

У 1983 році нами вперше в Європі на виробленому торфовищі були створені експериментальні насадження журавлини великоплідної. Посадковий матеріал журавлини великоплідної різних сортів (*Franclin*, *Erli Black*, *Bergman*, *Bekuit*, *Stivens*, *Wilcox* та ін.), був завезений з Білорусії і живці рослин посаджені на ділянках після добування торфу біля с. Вербівка Дубровицького району Рівненської області. На основі проведених дослідних робіт з вивчення журавлини була виконана дисертаційна робота „Екологія журавлини болотної та підвищення її продуктивності в умовах Волинського Полісся”, 1986 р. (автор – В. К. Коновальчук, науковий керівник – професор В. К. М’якушко).

У травні 1991 року нами були створені насадження журавлини великоплідної на вироблених торфовищах у Волинській області біля села Секунь, Старовижівського району, а в 2013 та 2016–2019 роках рослини висаджені біля сіл Серхів та Галузія Маневицького району.

Проведені тривалі експериментальні дослідження та розроблені рекомендації (В. К. М’якушко, В. К. Коновальчук. Культивирование клюквы на выработанных торфяниках Полесья Украины, 1986 р.; В. К. Коновальчук, Б. В. Лавренюк. Рекультивация вироблених торфовищ і вирощування журавлини в умовах Західного Полісся, 2016 р. та ін.) показують нові перспективні шляхи ефективного використання вироблених торфовищ і осушених земель, які займають велику площу в зоні Полісся, для вирощування журавлини великоплідної та збереження прилеглих природних болотних екосистем і біорізноманіття в Україні.